

УДК 354:316.77]:355.01

Баюрко Н.М., аспірантка спеціальності 061 Журналістика

Науковий керівник: Циховська Е. Д., доктор філологічних наук, професор кафедри реклами та зв'язків з громадськістю

(Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна)

НОРМАТИВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ УРЯДОВИХ КОМУНІКАЦІЙ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Однією з ключових особливостей демократичного розвитку в Україні є налагодження ефективної взаємодії між державними органами та громадськістю на всіх рівнях управління. Комунікації у системі публічного управління забезпечують належний рівень інформаційної підтримки та захист національних інтересів. В умовах воєнного стану ці питання набувають ще більшої актуальності.

А. Зінченко та І. Тітаренко зазначають, що урядові комунікації виконують великий спектр комунікаційних завдань – від інформування про дії та рішення різних органів влади до комунікацій задля соціальних змін [1, с. 1].

Водночас введення воєнного стану в країні призводить до зміни звичних умов та способів взаємодії між органами державної влади, громадянами, міжнародними партнерами та іншими сторонами. Необхідно враховувати і той факт, що в Україні урядові структури та публічні особи є об'єктом інформаційної війни. Розповсюдження дезінформації серед населення щодо діяльності державних органів, порушення авторитету цих інституцій, а також їхнє дискредитування стали однією з форм інформаційного тиску та лінгвістичних маніпуляцій ворога. У контексті цього важливим стає забезпечення належного нормативного регулювання урядових комунікацій, щоб кожен учасник відповідного процесу мав доступ до чітко визначених правил.

Важливу роль у формуванні іміджу уряду, роз'ясненні політик, а також у взаємодії з громадськістю та медіа відіграють комунікаційні підрозділи центральних органів виконавчої влади. Наприклад, у структурі Міністерства оборони України діє Директорат інформаційної політики у сфері оборони та стратегічних комунікацій, у Міністерстві освіти і науки України – Відділ планування, зв'язків з громадськістю та доступу до публічної інформації, у Міністерстві юстиції України – Управління інформаційної політики тощо. Ці підрозділи відповідають за розробку стратегій комунікаційної політики, створення пресрелізів, організацію брифінгів і пресконференцій, а також за управління соціальними мережами й іншими медійними платформами.

Ефективна комунікація між органами державної влади та громадськістю в умовах надзвичайних ситуацій, таких як воєнний стан, доступ до інформації та збереження прав громадян на свободу слова та інформації насамперед забезпечується Конституцією України, Законом України «Про звернення громадян», Законом України «Про інформацію», Законом України «Про засади державної мовної політики», Законом України «Про медіа», Законом України «Про доступ до публічної інформації» та Законом України «Про державну таємницю».

Під час воєнного стану Кабінет Міністрів України може видавати спеціальні укази, розпорядження та інші нормативні акти, які регламентують комунікацію з громадськістю, зокрема щодо поширення інформації про воєнні події та вимог щодо обмеження публічної інформації тощо. Крім того, органи влади можуть мати власні внутрішні документи, які регулюють комунікаційну діяльність в умовах воєнного стану.

Згідно з Постановою Кабінету Міністрів України від 12 березня 2022 року №263 «Деякі питання забезпечення функціонування інформаційно-комунікаційних систем, електронних комунікаційних систем, публічних електронних реєстрів в умовах воєнного стану», місцевим органам самоврядування рекомендувалося припиняти або обмежувати

функціонування інформаційних, інформаційно-комунікаційних та електронних комунікаційних систем, а також публічних електронних реєстрів [3].

Нерозголошенню беззмінно підлягає інформація з обмеженим доступом, тобто конфіденційна, таємна та службова інформація, шкода в оприлюдненні якої переважає суспільний інтерес в її отриманні та становить загрозу національній безпеці, обороні, запобігання злочину тощо [4].

Важливим для аналізу є також Наказ Головнокомандувача Збройних Сил України від 3 березня 2022 року № 73 «Про організацію взаємодії між Збройними Силами України, іншими складовими сил оборони та представниками медіа на час дії правового режиму воєнного стану» [2]. У переважній більшості пунктів документ: визначає порядок взаємодії Збройних Сил України та інших складових сил оборони з представниками медіа; дає вичерпний перелік інформації, яка не підлягає розголошенню; пояснює порядок акредитації представників українських та іноземних медіа під час дії правового режиму воєнного стану в Україні.

Разом із тим документ містить пункти, які можуть використовуватися всіма органами державної влади як взірцеві, а саме: порядок опрацювання запитів представників медіа та їх зміст. В умовах правового режиму воєнного стану запит надсилається не пізніше ніж за три робочих дні до запланованих заходів та включає інформацію про журналіста, медіа, спікера з яким планується розмова, а також мету зустрічі й орієнтовний перелік питань для висвітлення.

На нашу думку, дотримання таких кроків в усій системі урядових комунікацій дозволило б забезпечити необхідний рівень координації та контролю над медійною діяльністю в умовах воєнного стану, а уніфікований процес сприяв стандартизації підходів та зменшенню ризиків для виникнення непередбачених ситуацій.

Підсумовуючи, взаємодія між державними органами та громадськістю в умовах воєнного стану стає критично важливою для ефективного управління кризовими ситуаціями та збереження стабільності в країні. Надзвичайні обставини, такі як воєнний стан, ставлять перед суспільством та державними структурами нові виклики та завдання, які можуть бути вирішені лише шляхом зміцнення комунікаційних механізмів та забезпечення прозорості та доступності інформації.

Важливим є не лише наявність відповідних нормативних актів, але й їх практичне застосування та реалізація у певних ситуаціях. Регулярне оновлення та удосконалення законодавства щодо комунікацій в умовах воєнного стану важливе для адаптації до змін у сучасному інформаційному середовищі та викликає необхідність у постійному аналізі та вдосконаленні практичних методів взаємодії з громадськістю. Лише через спільні зусилля та взаємодію можна забезпечити ефективний захист національних інтересів та збереження стабільності в країні під час надзвичайних ситуацій.

Список використаних джерел:

1. Зінченко, А. Г. & Титаренко, І. І. (2021) Особливості урядових комунікацій в Україні: виклики 2020 р. Та спільний пошук ефективних рішень С. 1-21. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-088-9-1>.
2. Наказ Головнокомандувача Збройних Сил України від 3 березня 2022 року № 73 «Про організацію взаємодії між Збройними Силами України, іншими складовими сил оборони та представниками медіа на час дії правового режиму воєнного стану» (2022). URL: <https://ips.ligazakon.net/document/MUS36785>.
3. Постанова Кабінету Міністрів України від 12 березня 2022 р. № 263 «Деякі питання забезпечення функціонування інформаційно-комунікаційних систем, електронних комунікаційних систем, публічних електронних реєстрів в умовах воєнного стану» (2022). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/263-2022-%D0%BF#Text>.
4. Редзеуце, К.О. (2022) Нове в законодавстві про інформацію. *Міністерство юстиції України*. URL: <https://bit.ly/43mgurx>.